

Infokaart Teler:

Voedsel produceren doe je niet zomaar. Hiervoor moet de landbouwer veel kosten maken voordat hij een volwaardig product kan afleveren. Om te berekenen wat een landbouwer verdiend, worden er saldoberekeningen gemaakt. Voor de gehele agrarische sector zijn saldo berekeningen gemaakt aan de hand van betrouwbare en actuele gegevens van Wageningen University & Research. De saldoberekening zijn voorbeeldberekeningen en zijn dus niet bedrijfsspecifiek.

In tabel 1 zijn de kosten en opbrengsten weergegeven van het houden van melkvee. De opbrengsten per 100 kg melk €45,28 zijn. Daar tegenover staan een totale toegerekende kosten van €17,96. Dit omvat alles wat komt kijken bij het houden van melkvee behalve de arbeid van de melkveehouder. Hieruit komt een saldo van €45,28-€23,55 = €21,73. Hierbij is uitgegaan dat een melkveehouder 39,24 euro per 100 kg melk krijgt.

Omschrijving	Bedrag / koe (excl. BTW)	% BTW	Bedrag / koe (incl. BTW)	Bedrag / 100 kg melk (incl. BTW)
Opbrengsten				
Melkgeld	3240	9	3532	39,24
Omzet en aanwas	277	9	302	3,36
Overige opbrengsten	241	0	241	2,68
Totaal opbrengsten	3758		4075	45,28
Af: Toegerekende kosten				
Voerkosten	792	9	863	9,59
Bemestingskosten	100	21	121	1,34
Gewasbeschermingsmiddelen	17	21	21	0,23
Zaaizaad en pootgoed	33	9	36	0,40
Strooisel	32	21	39	0,43
Reinigingsmiddelen	12	21	15	0,17
Water	31	9	34	0,38
Afrastering	49	21	59	0,66
Afdekking ruwvoeropslag	12	21	15	0,17
Elektriciteit	102	21	123	1,37
Veekosten	248	9 / 21*	290	3,22
Totaal toegerekende kosten	1428		1616	17,96
Saldo	2330		2459	27,32
Loonwerk	416	21	503	5,59
Saldo minus loonwerk	1914		1956	21,73

* Een deel van deze post valt in het hoge BTW-tarief en een deel in het lage BTW-tarief. Over 80% van het bedrag is 21% BTW berekend, over 20% van het bedrag is 9% BTW gerekend.

Tabel 1 Saldoberekening Melk

In een saldoberekening worden enkel toegerekende kosten berekend. Dat zijn kosten die enkel voor het vee of de teelt gerekend worden. Dit betekent dat de kosten van bijvoorbeeld machines, eigen grond, arbeid van de ondernemer niet meegerekend zijn. Deze worden wel berekend in de kostprijs. De kostprijs geeft dus aan wat het de teler kost om het product te produceren. In tabel 2 zie je de kostprijzen en verkoopprijzen aan de handel. Let op dit zijn gemiddeldes.

Tabel 2 Kostprijs en verkoopprijs

Product:	Kostprijs:	Verkoopprijs aan handel:
Aardappelen	0,15 euro/kg	0,14 euro/kg
Melk	0,41 euro/l	0,33 euro/l
Broccoli	0,62 euro/stuk	0,85 euro/stuk
Uien	0,12 euro/kg	0,18 euro/kg
Appels	0,35 euro/kg	0,40 euro/kg
Kip	0,857 euro/kg	0,895 p/kg
Eieren	0,65 euro/10 stuks	0,80 euro/10 stuks
Prei	0,80 euro/kg	1,05 euro/kg

Marktevenwicht is niet in vergelijking met de verkoopprijs. Je bent overgeleverd aan de markt. Er wordt niet altijd een prijs geboden die je ervoor willen hebben. Afhankelijk van collega-ondernemers en/ of expert.

Infokaart Consument:

In figuur 1 zijn de verschillende voedselprijzen opgesomd. Hierin is de vergelijking te zien tussen wat de boer krijgt voor zijn product en wat de consument betaald in de supermarkt. Het verschil is deels te verklaren door dat het product van de boer naar de supermarkt moet worden vervoerd, ingepakt, de supermarkt medewerkers moeten zorgen dat het in de schappen ligt en vervolgens wordt afgerekend bij de kassa. Hier gaan ook kosten in zitten. De kosten zijn per product verschillend. Echter worden de prijzen bepaald aan de hand van wat de supermarkt wil verdienen aan marges in plaats van wat de boer nodig heeft om zijn product te produceren.

Tabel 1 Kosten dagelijkse voeding

Dagelijkse minimale kosten voor voeding per persoon*

	ontbijt	2e brood- maaltijd	warme maaltijd	tussen- doortjes	totaal
1-3 jaar	0,69	0,91	0,68	0,22	2,50
4-8 jaar	0,85	1,04	1,07	0,42	3,38
9-13 jaar	1,29	1,72	1,72	0,79	5,53
man 14-50 jaar	1,60	1,91	2,18	1,00	6,69
vrouw 14-50 jaar	1,24	1,66	2,08	0,99	5,97
man 51-69	1,42	1,78	2,03	1,12	6,36
vrouw 51-69	1,22	1,73	1,96	1,08	5,99
man en vrouw 70 +	1,39	1,81	2,04	1,09	6,32
zwangere vrouw	1,30	1,74	2,10	0,96	6,10
moeder die borstvoeding geeft	1,48	1,97	2,15	1,21	6,82

*Bedragen zijn gebaseerd op een tweepersoonshuishouden.

Bron: Referentievoedingen, Voedingscentrum 2016.

Berekeningen: Nibud 2021 op basis van bronbestanden CBS. De bedragen zijn inclusief btw en gelden tot 1 september 2021.

Wat betaal je in de supermarkt?

Product:	Consumentenprijs:
Aardappelen	1,30 euro/kg
Melk	0,90 euro/liter
Broccoli	0,99 euro/stuk
Uien	0,99 euro/kg
Appels	1,86 euro/kg
Kip	8,75 euro/kg
Eieren	2,24 euro/ 10 stuks
Prei	1,98 euro/stuk

Figuur 1 Voedselprijzen

Om verantwoord en gezond te eten heeft het Voedingscentrum een pakket samengesteld. Dit pakket bevat producten die je minimaal gemiddeld nodig hebt om gezond te blijven. De kosten hiervan staan in tabel 1. Deze kosten kunnen afwijken aan de hand van je arbeid en "grote" of "kleine" eters.

Wat je natuurlijk daadwerkelijk uitgeeft, hangt ook samen met je inkomen. Hoe meer inkomen, hoe meer je geld aan voeding kan uitgeven. Maar wanneer het inkomen stijgt, kan een huishouden het geld ook aan andere uitgaven besteden. Zoals kleding en vervoer.

Biedingen:

Aanbod:	Geboden:	Kostprijs teler:	Verkoopprijs teler:	Verkoopprijs supermarkt:	Verschil teler t.o.v. verkoopprijs teler:	Verschil consument t.o.v. verkoopprijs consument:

Scorebord:

	Punten teler 1:	Punten teler 2:	Punten consument 1:	Punten consument 2:	Punten consument 3:	Punten consument 4:
Bod 1:						
Bod 2:						
Bod 3:						
Bod 4:						
Bod 5:						
Bod 6:						
Bod 7:						
Bod 8:						

0 = bod niet geaccepteerd/ teler krijgt product niet verkocht.

1= Verschil is niet groter dan 40%

2 = Verschil is niet groter dan 20%

3 = Verschil is nul.